

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

21 martie 2019*

„Trimitere preliminară – Piața internă în sectorul gazelor naturale – Concesiuni de servicii publice de distribuție – Încetare anticipată a unor concesiuni la sfârșitul unei perioade de tranziție – Rambursare datorată de noul concesionar fostului concesionar – Principiul securității juridice”

În cauza C-702/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia), prin decizia din 15 iunie 2017, primită de Curte la 14 decembrie 2017, în procedura

Unareti SpA

împotriva

Ministero dello Sviluppo Economico,

Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per gli Affari Regionali,

Autorità Garante per l'Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico – Sede di Milano,

Presidenza del Consiglio dei Ministri – Conferenza Stato Regioni ed Unificata,

Ministero per gli affari regionali – Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie,

Conferenza Unificata Stato Regioni e Enti Locali,

cu participarea:

Lucia Sanfilippo,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul J.-C. Bonichot (raportor), președinte de cameră, doamna C. Toader și domnii A. Rosas, L. Bay Larsen și M. Safjan, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: italiana.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Unareti SpA, de G. Caia, de A. Clarizia, de M. Midiri și de S. Colombari, avocați;
 - pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de F. Scalfani, avvocato dello Stato;
 - pentru Comisia Europeană, de O. Beynet, de G. Gattinara și de P. Ondrůšek, în calitate de agenți,
- având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea dreptului Uniunii în materia concesiunilor de servicii publice și interpretarea principiului securității juridice.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Unareti SpA, pe de o parte, și Ministero dello Sviluppo Economico (Ministerul Dezvoltării Economice, Italia), Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per gli Affari Regionali (Președinția Consiliului de Miniștri – Departamentul pentru Afaceri Regionale, Italia), Autorità Garante per l'Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico – Sede di Milano (Autoritatea de Reglementare în domeniul Energiei Electrice, al Gazelor și al Sistemului de Alimentare cu Apă – Sediul din Milano, Italia), Presidenza del Consiglio dei Ministri – Conferenza Stato Regioni ed Unificata (Președinția Consiliului de Miniștri – Conferința Stat Regiuni și Unificată, Italia), Ministero per gli affari regionali – Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie (Ministerul pentru Afaceri Regionale – Departamentul pentru Afaceri Regionale și Autonomii, Italia) și Conferenza Unificata Stato Regioni e Enti Locali (Conferința Unificată Stat Regiuni și Colectivități Locale, Italia), pe de altă parte, în legătură cu o acțiune având ca obiect anularea, pe de o parte, a decreto ministeriale n. 74951 recante „Approvazione del documento «Linee Guida su criteri e modalità applicative per la valutazione del valore del rimborso degli impianti di distribuzione del gas naturale»” (Decretul ministerial nr. 74951 pentru aprobarea documentului „Linii directe privind criteriile și modalitățile de aplicare în evaluarea valorii rambursării instalațiilor de distribuție a gazelor naturale”) din 22 mai 2014 (GURI nr. 129 din 6 iunie 2014) și, pe de altă parte, a decreto interministeriale n. 106, regolamento recante modifica al decreto del 12 novembre 2011, n. 226, concernente i criteri di gara per l'affidamento del servizio di distribuzione del gas naturale (Decretul interministerial nr. 106, Regulament de modificare a Decretului nr. 226 din 12 noiembrie 2011 privind criteriile cererilor de ofertă pentru atribuirea contractului de serviciu de distribuție a gazelor naturale) din 20 mai 2015 (GURI nr. 161 din 14 iulie 2015).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 24 din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO 2009, L 211, p. 94) prevede:

„Statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor care dețin în proprietate sau răspund de sisteme de distribuție să desemneze, pentru o perioadă ce urmează să fie stabilită de statele membre, luând în considerare eficiența și echilibrul economic, unul sau mai mulți operatori de distribuție [...]”

Dreptul italian

- 4 Articolul 14 din decreto legislativo n. 164, attuazione della direttiva n. 98/30/CE recante norme comuni per il mercato interno del gas naturale, a norma dell'articolo 41 della legge 17 maggio 1999, n. 144 (Decretul legislativ nr. 164 de transpunere a Directivei 98/30/CE privind regulile comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, conform articolului 41 din Legea nr. 144 din 17 mai 1999), din 23 mai 2000 (GURI nr. 142 din 20 iunie 2000) prevede că activitatea de distribuție a gazelor naturale este, în principiu, o activitate de serviciu public concesionată de comune unor concesionari aleși exclusiv prin intermediul cererilor de ofertă, pe o perioadă care nu poate depăși 12 ani.
- 5 Referitor la concesiunile care privesc distribuția gazelor naturale în curs care nu au fost atribuite printr-o procedură publică, articolul 15 alineatul 5 din decretul legislativ menționat prevede:
- „Pentru activitatea de distribuție a gazelor, concesiunile existente la data intrării în vigoare a prezentului decret, precum și cele atribuite societăților care au rezultat în urma transformării operatorilor actuali sunt menținute până la termenul stabilit, dacă acesta este anterior finalului perioadei tranzitorii prevăzute la alineatul 7. Concesiunile existente pentru care nu s-a prevăzut un termen de încetare sau s-a prevăzut un termen care expiră după perioada tranzitorie sunt menținute până la sfârșitul acestei perioade tranzitorii [...]. În acest din urmă caz, titularilor de atribuire și de concesiuni existente li se acordă o rambursare, în sarcina noului operator [...], calculată cu respectarea prevederilor cuprinse în convenții sau în contracte și, pentru aspectele care nu pot fi deduse din voința părților, potrivit criteriilor prevăzute la articolul 24 literele a) și b) din regio decreto nr. 2578 [approvazione del testo unico della legge sull'assunzione diretta dei pubblici servizi da parte dei comuni e delle province (Decretul regal nr. 2578, aprobarea textului unic al Legii privind executarea directă a serviciilor publice de către comune și provincii) (GURI nr. 52 din 4 martie 1926)] din 15 octombrie 1925. Rămâne de asemenea exclusă evaluarea profitului nerealizat ca urmare a încetării anticipate a raportului de gestionare.”
- 6 Articolul 24 din Decretul regal nr. 2578 din 15 octombrie 1925 prevede că, în cadrul legislației referitoare la răscumpărarea de către comune a concesiunilor de servicii, este necesar să se ia în considerare următoarele criterii:
- „a) [v]aloarea industrială a instalației și a materialului mobil și imobil aferent, ținând seama de timpul scurs de la începerea efectivă a exploatării și de eventualele renovări ale instalației sau ale materialului și, în plus, având în vedere clauzele conținute în contractul de concesiune cu privire la proprietatea asupra acestui material la momentul încetării concesiunii respective;
- b) avansuri sau indemnizații acordate de comune, precum și valoarea taxelor proporționale de înregistrare plătite în avans de concesionari și primele eventual plătite comunelor contractante, de asemenea ținând seama de elementele menționate la litera precedentă.”
- 7 Articolul 5 alineatele 2 și 3 din decreto n. 226 del ministro dello sviluppo economico et del ministre per i rapporti con le regioni e la coesione territoriale recante regolamento per i criteri di gara e per la valutazione dell'offerta per l'affidamento del servizio della distribuzione del gas naturale, in attuazione dell'articolo 46-bis del decreto legge 1° ottobre 2007 nr. 159, convertito in legge, con modificazioni, dalla legge 29 noiembrie 2007, n. 222 (Decretul nr. 226 al ministrului dezvoltării economice și al ministrului însărcinat cu raporturile cu regiunile și cu coeziunea teritorială de reglementare a criteriilor cererilor de ofertă și a evaluării ofertei privind atribuirea serviciului public de distribuție a

gazelor naturale, în executarea articolului 46 bis din Decretul-lege nr. 159 din 1 octombrie 2007, convertit în lege, cu modificări, prin Legea nr. 222 din 29 noiembrie 2007), din 12 noiembrie 2011 (supliment ordinar la GURI nr. 22 din 27 ianuarie 2012), în versiunea inițială, prevedea:

„2. Valoarea rambursării convenite titularilor de atribuiri și de concesiuni care încetează, pentru care nu s-a prevăzut un termen de încetare sau s-a prevăzut un termen de încetare convențional care expiră după data de încetare a serviciului prevăzută în anunțul de cerere de ofertă pentru nouă atribuire, se calculează potrivit prevederilor conținute în convenții sau în contracte, în conformitate cu dispozițiile articolului 15 alineatul 5 din Decretul legislativ nr. 164 din 23 mai 2000, cu modificările ulterioare, în special pentru cazurile de reziliere a contractului înainte de termenul de încetare convențional.

3. În cazul în care metodologia de calculare a valorii rambursării convenite titularilor prevăzută la alineatul 2 nu poate fi dedusă din documentele contractuale, inclusiv în situația în care se indică în mod generic că valoarea de rambursare trebuie determinată la prețurile de piață, se aplică criteriile prevăzute la articolul 24 alineatul 4 literele a) și b) din Decretul regal nr. 2578 din 15 octombrie 1925, în modalitățile specificate la alineatele 5-13, numai în ceea ce privește partea din instalație aflată în proprietatea operatorului, cu privire la care nu se prevede că, la încetarea convențională a concesiunii, este transferată cu titlu gratuit colectivității locale contractante.”

- 8 Articolul 4 alineatul 6 din decreto-legge n. 69 convertito, con modificazioni, dalla legge 9 agosto 2013 n. 98, disposizioni urgenti per il rilancio dell'economia (Decretul-lege nr. 69, convertit în lege, cu modificări, prin Legea nr. 98 din 9 august 2013 privind dispoziții urgente pentru relansarea economiei), din 21 iunie 2013 (supliment ordinar la GURI nr. 144 din 21 iunie 2013), prevede că, pentru a facilita desfășurarea cererilor de ofertă pentru atribuirea contractului de distribuție de gaze și pentru a reduce costurile pentru colectivitățile locale și pentru întreprinderi, „Ministerul Dezvoltării Economice poate adopta linii directe privind criteriile și modalitățile operaționale pentru determinarea valorii de rambursare a instalațiilor de distribuție a gazelor naturale, conform articolului 5 din Decretul nr. 226 din 12 noiembrie 2011”.
- 9 „Linii[le] directe privind criteriile și modalitățile de aplicare în evaluarea valorii rambursării instalațiilor de distribuție a gazelor naturale” menționate de Decretul-lege nr. 69 din 21 iunie 2013 au fost aprobate prin Decretul ministerial nr. 74951 din 22 mai 2014.
- 10 Articolul 1 alineatul 16 din decreto-legge n. 145 convertito, con modificazioni, dalla legge 21 febbraio 2014 n. 9, interventi urgenti di avvio del piano „destinazione Italia” per il contenimento delle tariffe elettriche e del gas, per l'internazionalizzazione, lo sviluppo e la digitalizzazione delle imprese, nonché misure per la realizzazione di opere pubbliche ed EXPO 2015 (Decretul-lege nr. 145, convertit în lege, cu modificări, prin Legea nr. 9 din 21 februarie 2014 privind măsuri urgente pentru lansarea planului „destinația Italia” în scopul limitării tarifelor la electricitate și la gaze, pentru internaționalizarea, dezvoltarea și digitalizarea întreprinderilor, precum și măsuri pentru realizarea de lucrări publice și EXPO 2015), din 23 decembrie 2013 (GURI nr. 300 din 23 decembrie 2013), a modificat articolul 15 alineatul 5 din Decretul legislativ nr. 164 din 23 mai 2000, înlocuind, pentru reglementarea aspectelor nereglementate de convențiile sau de contractele respective, trimiterea la criteriile prevăzute la articolul 24 literele a) și b) din Decretul regal nr. 2578 din 15 octombrie 1925, prin trimiterea „la liniile directe privind criteriile și modalitățile operaționale pentru determinarea valorii de rambursare, menționate la articolul 4 alineatul 6 din Decretul-lege nr. 69 din 21 iunie 2013”.
- 11 Decreto-legge del 24 giugno 2014, n. 91 convertito con modificazioni, dalla legge 11 agosto 2014 n. 116, disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l'efficientamento energetico dell'edilizia scolastica e universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti dalla normativa europea (Decretul-lege nr. 91, convertit în lege, cu modificări, prin Legea nr. 116 din 11 august 2014 privind dispoziții urgente pentru sectorul agricol, protecția mediului și eficacitatea energetică a clădirilor școlare și universitare, relansarea și dezvoltarea întreprinderilor, limitarea

costurilor care afectează tarifele electrice, precum și pentru definirea imediată a formalităților care derivă din reglementarea europeană), din 24 iunie 2014 (GURI nr. 144 din 24 iunie 2014), a adus o modificare suplimentară articolului 15 alineatul 5 din Decretul legislativ nr. 164 din 23 mai 2000, prevăzând că rambursarea se calculează cu respectarea prevederilor cuprinse în convenții și în contracte, „în măsura în care au fost încheiate înainte de data intrării în vigoare” a Decretului nr. 226 din 12 noiembrie 2011.

- 12 Articolul 5 alineatul 2 din Decretul nr. 226 din 12 noiembrie 2011, astfel cum a fost modificat prin Decretul interministerial nr. 106 din 20 mai 2015, prevede că criteriul convențional de determinare operează „în măsura în care documentele contractuale au fost încheiate înainte de 11 februarie 2012 și conțin toate elementele metodologice, precum lista prețurilor aplicabile diverselor categorii de echipamente, care trebuie aplicate componenței actualizate, și tratamentul pentru degradarea fizică, inclusiv durata utilă, a diverselor categorii de active, pentru calcularea și pentru verificarea valorii de rambursare, inclusiv de către autoritate”. Acest articol adaugă, la alineatul 3, că, în cazul în care metodologia de calculare a valorii de rambursare „nu poate fi dedusă din documentele contractuale încheiate înainte de 11 februarie 2012, inclusiv în situațiile în care se indică în mod generic că valoarea de rambursare trebuie calculată potrivit Decretului regal nr. 2578 din 15 octombrie 1925, fără a se preciza metodologia, sau că trebuie calculată la prețurile de piață”, modalitățile specificate la alineatele 5-13 ale articolului 5 din Decretul nr. 226 din 12 noiembrie 2011 se aplică „numai în ceea ce privește partea din instalație aflată în proprietatea operatorului, cu privire la care nu se prevede că, la încetarea convențională a concesiunii, este transferată cu titlu gratuit colectivității locale contractante, în modalitățile operaționale specificate în liniile directoare privind criteriile și modalitățile operaționale pentru determinarea valorii de rambursare”.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 13 Reiese din decizia de trimitere că Unareti asigură serviciul public de distribuție a gazelor naturale în 213 comune din Italia, în majoritate situate în Lombardia, printr-o rețea de aproximativ 7 650 km și într-un volum de distribuție anual de aproape 2 miliarde de metri cubi de gaze.
- 14 Aceasta a solicitat Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio, Italia) anularea „Linii[lor] directoare privind criteriile și modalitățile de aplicare în evaluarea valorii rambursării instalațiilor de distribuție a gazelor naturale” aprobate prin Decretul ministerial nr. 74951 din 22 mai 2014.
- 15 Ea și-a completat ulterior cererea cu concluzii prin care urmărea anularea Decretului interministerial nr. 106 din 20 mai 2015.
- 16 Printre altele, Unareti a susținut că decretele atacate erau contrare principiului securității juridice întrucât putea fi privată retroactiv de posibilitatea de a se referi, pentru calculul rambursării la care are dreptul în calitate de fost concesionar, la clauzele contractuale sau la Decretul regal nr. 2578 din 15 octombrie 1925 și putea fi obligată să se refere la „Linii[le] directoare privind criteriile și modalitățile de aplicare în evaluarea valorii rambursării instalațiilor de distribuție a gazelor naturale” aprobate prin Decretul ministerial nr. 74951 din 22 mai 2014, ceea ce i-ar fi defavorabil.
- 17 Prin Hotărârea din 14 octombrie 2016, Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio) a respins cererea.
- 18 Unareti a formulat apel împotriva acestei hotărâri la Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia).
- 19 Această instanță arată că trebuie să concilieze deschiderea către concurență a pieței respective și protecția raporturilor contractuale deja născute. În acest scop, consideră necesară interpretarea de către Curte a „normelor relevante ale Uniunii” și a principiului securității juridice, în special în raport

cu Hotărârea din 17 iulie 2008, ASM Brescia (C-347/06, EU:C:2008:416, punctul 71), și cu Hotărârea din 12 decembrie 2013, *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation* (C-362/12, EU:C:2013:834, punctul 44), pentru a stabili dacă se opun modificărilor introduse prin decretele ministeriale atacate.

- 20 În aceste condiții, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Aceste principii și norme se opun unei reglementări naționale [...] care prevede o aplicare retroactivă a criteriilor de determinare a cuantumului rambursărilor convenite foștilor concesionari care afectează raporturi contractuale anterioare sau o astfel de aplicare este justificată, inclusiv în lumina principiului proporționalității, de cerința de a proteja alte interese publice, cu relevanță europeană, aferente cerinței de a permite o mai bună protecție a poziției concurențiale a pieței de referință, împreună cu protecția sporită a utilizatorilor serviciului care ar putea suporta, în mod indirect, efectele unei eventuale majorări a sumelor convenite foștilor concesionari?”

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 21 De la bun început, trebuie să fie înlăturată argumentația prin care guvernul italian susține că cererea de decizie preliminară este inadmisibilă întrucât nu respectă cerințele articolului 94 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 22 În temeiul acestui articol, dincolo de textul întrebărilor adresate Curții cu titlu preliminar, o cerere de decizie preliminară trebuie să cuprindă, în primul rând, o expunere sumară a obiectului litigiului, precum și a faptelor pertinente, așa cum au fost constatate de instanța de trimitere, sau, cel puțin, o expunere a datelor factuale pe care se întemeiază întrebările, în al doilea rând, conținutul dispozițiilor naționale care ar putea fi aplicate în speță și, dacă este cazul, jurisprudența națională pertinentă și, în al treilea rând, expunerea motivelor care au determinat instanța de trimitere să aibă îndoieli cu privire la interpretarea sau la validitatea anumitor dispoziții ale dreptului Uniunii, precum și legătura pe care instanța de trimitere o stabilește între aceste dispoziții și legislația națională aplicabilă litigiului principal [Hotărârea din 26 mai 2016, NN (L) International, C-48/15, EU:C:2016:356, punctul 22].
- 23 Or, reiese din cuprinsul deciziei de trimitere că îndeplinește aceste condiții, întrucât expune îndeajuns datele factuale ale litigiului principal, preluate la punctele 13-15 din prezenta hotărâre, întrucât aduce la cunoștința Curții cadrul juridic național relevant, amintit la punctele 4-12 din prezenta hotărâre, și întrucât permite Curții să înțeleagă motivele, menționate la punctele 16 și 19 din prezenta hotărâre, care au determinat instanța de trimitere să aibă îndoieli cu privire la interpretarea dreptului Uniunii în materia concesiunilor de serviciu public și la interpretarea principiului securității juridice în cadrul litigiului principal.
- 24 În consecință, cererea de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la întrebarea preliminară

- 25 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă dreptul Uniunii în materia concesiunilor de serviciu public, analizat în lumina principiului securității juridice, trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care modifică normele de referință pentru calculul rambursării la care au dreptul titularii de concesiuni de distribuție de gaze naturale atribuite fără a se recurge la o procedură concurențială pentru încetarea anticipată a concesiunilor respective în scopul reatribuirii lor în urma unei proceduri concurențiale.

- 26 Trebuie amintit că, în materia concesiunilor de serviciu public, dreptul derivat al Uniunii aplicabil în litigiul principal, și anume articolul 24 din Directiva 2009/73, se limitează să prevadă că statele membre desemnează unul sau mai mulți operatori de distribuție pentru o anumită perioadă pe care o determină luând în considerare eficiența și echilibrul economic.
- 27 Pe de altă parte, Curtea a statuat că, deși o concesiune de serviciu public nu intră în domeniul de aplicare al directivelor privind diferite categorii de achiziții publice (a se vedea în special Hotărârea din 21 iulie 2005, Coname, C-231/03, EU:C:2005:487, punctul 16), rezultă din dreptul primar al Uniunii că, atunci când urmăresc atribuirea unei astfel de concesiuni, autoritățile publice sunt obligate să respecte normele fundamentale ale Tratatului FUE în general și principiul nediscriminării pe motiv de naționalitate în special (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 7 decembrie 2000, Telaustria și Telefonadress, C-324/98, EU:C:2000:669, punctul 60).
- 28 Mai precis, în măsura în care o astfel de concesiune prezintă un interes transfrontalier cert, atribuirea sa, în lipsa oricărei transparențe, unei întreprinderi situate în statul membru în a cărui jurisdicție se află autoritatea contractantă reprezintă o diferență de tratament în detrimentul întreprinderilor situate într-un alt stat membru care pot să fie interesate de acest contract (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iulie 2008, ASM Brescia, C-347/06, EU:C:2008:416, punctul 59 și jurisprudența citată).
- 29 Cu excepția cazului în care este justificată de împrejurări obiective, o astfel de diferență de tratament, care, prin excluderea tuturor întreprinderilor situate într-un alt stat membru decât cel în a cărui jurisdicție se află autoritatea contractantă, acționează în principal în detrimentul acestora, constituie o discriminare indirectă pe motiv de naționalitate, interzisă în temeiul articolelor 49 și 56 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iulie 2008, ASM Brescia, C-347/06, EU:C:2008:416, punctul 60).
- 30 Acestea fiind amintite, este necesar să se arate că normele menționate la punctele 26-29 din prezenta hotărâre se referă la obligațiile care sunt impuse autorității contractante la atribuirea unei concesiuni de serviciu public de distribuție de gaze naturale, în special în cazul în care aceasta prezintă un interes transfrontalier cert.
- 31 Or, acesta nu este nici obiectul, nici efectul decretelor atacate în litigiul principal, care privesc numai normele de referință pentru calculul rambursării prevăzute de dreptul național, și anume articolul 15 alineatul 5 din Decretul legislativ nr. 164 din 23 mai 2000, în versiunea aplicabilă în litigiul principal, în beneficiul titularului unei concesiuni în curs atribuite în lipsa unei proceduri concurențiale prealabile și reziliate în mod anticipat în vederea reatribuirii sale la încheierea unei proceduri de cereri de ofertă numai în temeiul dreptului național, și anume articolul 14 din același decret legislativ, Directiva 2009/73 neprevăzând o repunere în discuție a concesiunilor de distribuție de gaze existente.
- 32 În consecință, repunerea în discuție a concesiunilor existente, ale cărei consecințe sunt în parte determinate de decretul atacat în litigiul principal, nu decurge din dreptul Uniunii în materia concesiunilor de serviciu public de distribuție de gaze.
- 33 În plus, modificarea normelor de referință introdusă prin aceste decrete, care urmărește să limiteze în anumite ipoteze posibilitatea beneficiarului rambursării de a se referi la clauzele contractului de concesiune sau la Decretul regal nr. 2578 din 15 octombrie 1925, nu poate ea însăși să constituie o diferență de tratament în detrimentul unor întreprinderi care pot fi interesate de un serviciu precum cel exploatat de Unareti și situate pe teritoriul unui alt stat membru decât Italia. Astfel, o asemenea modificare a normelor de referință este aplicabilă în mod indistinct întreprinderilor cu sediul în Italia și celor cu sediul în alt stat membru.
- 34 În acest context, trebuie amintit că, deși principiul securității juridice se impune, în temeiul dreptului Uniunii, oricărei autorități naționale, aceasta este numai pentru că este însărcinată cu aplicarea dreptului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iulie 2008, ASM Brescia, C-347/06, EU:C:2008:416, punctul 65 și jurisprudența citată).

- 35 Or, după cum s-a arătat la punctele 32 și 33 din prezenta hotărâre, autoritățile italiene, făcând să înceteze anticipat concesiunile existente și adoptând decretele atacate în litigiul principal, nu au acționat în temeiul obligației lor de a aplica dreptul Uniunii.
- 36 Această caracteristică a cauzei principale o diferențiază în această privință de cele menționate de instanța de trimitere, în care s-au pronunțat Hotărârea din 17 iulie 2008, ASM Brescia (C-347/06, EU:C:2008:416, punctul 71), și Hotărârea din 12 decembrie 2013, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation (C-362/12, EU:C:2013:834), în care a fost aplicabil principiul securității juridice având în vedere existența unor obligații care decurg din dreptul Uniunii, în temeiul cărora autorităților naționale competente le revenea sarcina de a justifica o diferență de tratament care derogă de la normele menționate la punctele 27-29 din prezenta hotărâre și, respectiv, de a rambursa impozite percepute cu încălcarea dreptului Uniunii.
- 37 Prin urmare, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că dreptul Uniunii în materia concesiunilor de serviciu public, analizat în lumina principiului securității juridice, trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care modifică normele de referință pentru calculul rambursării la care au dreptul titularii de concesiuni de distribuție de gaze naturale atribuite fără a se recurge la o procedură concurențială pentru încetarea anticipată a concesiunilor respective în scopul retribuirii lor în urma unei proceduri concurențiale.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 38 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Dreptul Uniunii în materia concesiunilor de serviciu public, analizat în lumina principiului securității juridice, trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care modifică normele de referință pentru calculul rambursării la care au dreptul titularii de concesiuni de distribuție de gaze naturale atribuite fără a se recurge la o procedură concurențială pentru încetarea anticipată a concesiunilor respective în scopul retribuirii lor în urma unei proceduri concurențiale.

Semnături